

F. SCOTT
FITZGERALD

ŠVELNI
NAKTIS

Sofoklis

Francis Scott Fitzgerald

ŠVELNI NAKTIS

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
Kristina Miliūnienė

KULTINĖS KNYGOS

Sofoklis

VILNIUS, 2015

DŽERALDUI ir SARAI

Daug fêtes[†]

Aš su tavim. Kokia švelni naktis!
... Visur tamsu. Tik menkas spindulys
Atskriejęs properšas miškų nušviečia
Vingiuotus samanų takus paliečia.*

* Eiliuotus tekstus vertė H. Bakanas.

MALONIOJE PRANCŪZIJOS RIVJEROS PAKRANTĖJE, maždaug pusiaukely tarp Marselio ir Italijos sienos, išdidžiai stovi didelis rausvas viešbutis. Įkaitusį jo fasadą vėsina pagarbiai sustojusios palmės, o priešais eina neilgas akinantis paplūdimio ruožas. Pastaruoju metu čia pradėjo vasaroti aukštuomenė ir šiaip visokios įžymybės, o prieš dešimtį metų nuo balandžio, kai anglai pasitraukdavo šiauriau, jis likdavo beveik tuščias. Dabar aplinkui susispietę daugybė vasarnamių, tačiau tuo metu, kai prasideda ši istorija, tikrai kokių dvylikos senų vilų stogai it vandens lelijos kyšojo pušyno žalumoje tarp šio Goso „Hôtel des Étrangers“* ir Kanų, esančių už penkių mylių.

Viešbutis ir jo paplūdimys lyg koks ryškus gelsvai rudas maldos kilimėlis buvo neatsiejami vienas nuo kito. Tą ankstų rytą tolimas Kanų vaizdas, rausvos ir kreminės senų įtvirtinimų sienos, purpurinės Alpės, už kurių jau Italija, gulėjo vandeny ir virpčiojo skaidriose seklumose, kur ribuliavo ir skleidė ratus jūržolės. Prieš aštuntą į paplūdimį atėjo vyriškis žydru chalatu ir, ilgai aikčiojęs ir šnopštęs, kol apsiprato su šaltu vandeniu, minutę pasikapstė jūroje. Kai jis nuėjo, krante ir įlankoje visą valandą buvo ramu. Horizonte slinko į vakarus prekybos laivai; viešbučio

* Viešbutis svetimšaliams (pranc.).

kieme šūkavo berniukai, restorano indų nurinkėjai; džiūvo rasa nuo pušų. Po valandos kelyje, vingiuojančiame palei žemą Maurų kalną, kuris skiria pajūrio Prancūziją nuo tikrosios, Provanso Prancūzijos, pradėjo aidėti automobilių signalai.

Už mylios nuo jūros, kur auga nebe pušys, bet dulkėtos tuopos, yra nuošali geležinkelio stotelė, ir iš ten vieną 1925 metų birželio rytą automobilis su nuleidžiamu viršum atvežė į Goro viešbutį moterį su dukra. Motinos veidas jau vyto, neilgai trukus jis bus išmargintas trūkusių gyslelių; jos išraiška buvo rami ir maloniai supratinga. Tačiau kiekvieno žvilgsnis tuoj pat nukrypavo į dukterį, patrauktas jos kerinčių rožinių delnų ir gražiai užkaičiusių skruostų – šitaip maga žiūrėti į vaikus, įraudusius vakare po šaltos maudynės. Jos kakta buvo nuožulni ir tarsi herbo skydas aprėminta šviesiais aukso atspalvio plaukais, kurie buvo pasipylę vytais, bangomis ir garbanomis. Akys buvo didelės, skaisčios, drėgnos ir spindinčios, skruostai nuspalvinti pačios gamtos – po oda pulsavo kraujas, varomas jaunos stiprios širdies. Jos moteriškumas buvo beperžengias paskutiniąją vaikystės ribą, ji baigė aštuonioliktus ir buvo beveik visai išsiskleidusi, bet dar su ryto rasa.

Kai apačioje pasimatė siauras karštas jūros ir dangaus ruožas, motina pasakė:

– Kažko man atrodo, kad ši vieta mums nepatiks.

– Šiaip ar taip, jau vis tiek laikas namo, – atsakė mergaitė.

Jos kalbėjosi linksmai, bet buvo matyti, kad pačios nežino ko nori ir kad dėl to joms nuobodu – jų išvis niekas nebedomino. Pramogų jos norėjo ne dėl to, kad būtų reikėję sužadinti atbukušius nervus, greičiau joms, kaip pasižymėjusioms mokinukėms, rūpėjo gerai išnaudoti atostogas, kurių buvo nusipelnusios.

– Pabūsim tris dieneles ir truksim namo. Iškart ir paskambinsiu, kad paliktų bilietus į garlaivį.

Viešbutyje užsakydama bilietus mergaitė kalbėjo šnekamąja, tačiau gana negyva prancūzų kalba, tartum iškalusi. Kai jas apgyvendino pirmame aukšte, ji nuėjo į akinamai spindinčias stiklines duris ir pro jas išėjo į mūrinę terasą, kuri supo viešbutį. Jos eisena buvo kaip balerinos –ėjo ne kraipydama klubus, bet tarsi stiepdamasi aukštyn. Terasoje karšta šviesa sutraukė jos šešėlį ir ji net žengtelėjo atgal – tokia skaudi buvo šviesa. Už penkiasdešimties jardų Viduržemio jūra mirksnis po mirksnio blanko, pasiduodama negailestingai saulei, saulėkaitoje kepė ir pastatytas ant keliuko, žemiau baliustrados, nublukęs biuikas.

Iš visos apylinkės krutėjo tik paplūdimys. Trys auklės anglės sėdėjo lėtai megzdamos megztinius ir kojines Viktorijos laikų raštais, madingais penktame, septintame ir devintame dešimtmeciuose, jų apkalbos aidėjo monotoniškai kaip užkeikimas; artėliau vandens koks tuzinas žmonių buvo įsitaisę po dryžuotais skėčiais, o koks tuzinas jų vaikų gainiojo po seklumas neišbaidomas žuveles arba gulėjo saulėje blizgančiais nuo kokosų aliejaus nuogais kūnais.

Vos Rozmari atėjo į paplūdimį, jai pro šalį pranėrė kokių dvylikos metų berniukas ir krykšdamas įpuolė į jūrą. Jausdama skvarbius nepažįstamųjų žvilgsnius, ji nusimetė chalata ir nubėgo iš paskos. Kelis jardus paplaukė panėrusi veidą, o kai pasiekė seklumą, atsistojo svyruodama ir nubrido prieš bangas tolyn, vilkdama per vandenį apsunkusias kojas. Kai jau buvo iki pažastų, žvilgtelėjo į krantą: kažkoks plikis su monokliu ir maudymosi triko, išpūtęs plaukuotą krūtinę ir įtraukęs šiaip įžūliai pūpsantį pilvą, įdėmiai ją stebėjo. Kai Rozmari pasižiūrėjo į jį, vyriškis išsiėmė ir paleido monoklį, kuris pradingo krūtinės gauruose, ir kažko įsipylė į stiklinę iš rankoj laikomo butelio.

Rozmari prigludo veidu prie vandens ir veržliu krauliu nuplaukė plausto link. Vanduo pasigavo ją, švelniai traukė į save iš

Dikas

Daiveris ir jo žmona Nikolė – auksinė amerikiečių porelė, gyvenanti Rivjeroje. Jie jauni, gražūs ir turtingi, juos lydi sėkmė, jais žavisi visi, kuriuos sutinka. Džiazuojančio gyvenimo siautulio, regis, niekas negali sutrukdyti. Tačiau veikėjus kankina tikrų vertybių troškimas, verčiantis nerimti ir mėginti užčiuopti tai, kas turėtų būti taip svarbu. Gal tai ir nulemia aistringos meilės pabaigą... Dikas kaltina Nikolę ir jos šeimą papirkus jį, moraliai sužlugdžius, tačiau iš tiesų jis pats turi nemažai silpnybių. Kai alkoholis nebeumalšina savigraužos, o iš ankstesnių troškimų telieka tik šešėlis, kas suteiks paguodą?..

„Švelni naktis“ – itin biografinis F. S. Fitzgeraldso romanas, paremtas jo ir žmonos Zeldos asmenine gyvenimo patirtimi. Rašytojas pabrėžia žmogaus širdyje glūdinčią romantišką gyvenimo kaitos svajonę, kaip švelni naktis subtilią ir slaptą, priešingą gyvenimo kasdienybei.

www.sofoklis.lt

9 786094 441554